Sk efter 25 **a** är grunt. Efter 33 **R** finnes intet sk. Huruvida sk funnits efter 41 **t**, är ovisst. 43 **a** har bst endast på v. sidan av hst; likaså 50 **a** och 69 **a**. Övriga **a**-runor ha bst, som skär tvärs över hst. Alla inskriftens **n**-runor ha bst endast på h. sidan av hst. I inskriftens tre **þ**-runor (44, 59 och 63 **þ**) utgår bst från ramlinjerna. Sk efter 49 **n** synes vara ett ×. Fr. o. m. 53 **i** är inskriften svårläst; ytan är skrovlig och torde även ha vittrat starkt. Läsningen av de tre sista orden är dock säker. Sk efter 52 **k** är mycket ovisst. Mellan 54 **k** och 56 **f** finnas inga spår av någon runa. Stenen är mycket knottrig. Intet sk finnes efter 65 **r** och 69 **a**.

Bureus (F a 10: 2, F a 6 och F a 5): 8 **r** saknas. 13 **k**, 16 **i**, 18 **f**, 23 **i**, 29 **i**. Runorna 50—65 saknas; likaså 69 **a**. — Rhezelius (F l 2): Efter 7 **t** finnes ett **r**. 13 **k**, 15 **e**, 18 **f** (F a 6: **i**), 21 **g**, 23 **e**, 29 **e**. 55 **i** saknas. 69 **i**. — Hadorph och Helgonius (B 211): 8 **r**. Intet sk efter 11 **t**. 13 **k**, 16 **e**. 18 **i** saknas. 23 **i**, 29 **i**; 55 **i**, 56 **k**; 69 **o**. Sk efter 69 **o**. — Dybeck: Sk framför 1 **r**. 8 **r** finnes. 13 **k**, 16 **e**, 18 **i**, 23 **e**, 29 **e**. Intet sk efter 41 **t**. 55 **i** finnes. 56 **g**. 69 **o**. — I *UFT* h. 4 (1875), s. 35 meddelas, att »sista namnet är icke *Ikikriþi*, utan *Ikikriþ* (stud. P. J. Lindal)». Tydligen med anledning av denna uppgift om läsningen har Dybeck inhämtat upplysningar från orten, och därvid fått meddelat av orgelnisten Simlund, att runan **i** i slutet av namnet på modern »verkligen finnes å hällristningen vid Tible ören tydligt och skarpt markerad». Stud. Lindal hade alltså misstagit sig. — Brate: 8 **r** saknas. 13 **g**, 16 **e**, 23 **e**, 29 **e**, 53—60 **ikifriþi**; 55 **i** står »på ett mycket skrovligt ställe och knappt synligt som ristning utan ersättes av en sänka». 69 **a**.

Om namnen *Ragnfastr* och *Ingifastr* se U 496, om kvinnonamnet *Ingifriðr* U 114.

Ragnfast har sålunda dels låtit hugga inskriften på berget och göra bron därbredvid till minne av sina föräldrar Ingefast och Ingefrid, dels också på gravfältet låtit resa en runsten för Ingefasts och Gullevs själar. Han har för detta ändamål anlitat samme ristare, och de båda inskrifterna äro därför samtidiga.

498. Åby, Husby-Långhundra sn.

Litteratur: B 213, L 582; J. Bureus, F a 6 s. 203 n:r 188 (Rhezelius), F a 5 n:r 196; J. Rhezelius, F l 2 n:r 21; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 18; O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 2, s. 133; UFT h. 4 (1875), s. 35.

Avbildningar: Rhezelius, teckning (F l 2 n:r 21); P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta 3 och B 213).

Runstenen fanns enligt Rhezelius (F a 6, F l 2) »På Åby Lööt»; det anmärkes, att den »synes illa». Den omtalas icke i *Ransakningarna*. På träsnittet i *Monumenta* anges som plats: »Åby äng Hussby långh.» (B 213: »Åby äng», L 582: »Åby äng, vid Husby åen»). Stenen finnes icke upptagen i senare samlingar, och den har förgäves eftersökts vid inventeringen 1936.

Stenens höjd över markytan enligt B 213 omkr. 1,75 m., bredd omkr. 0,70 m. Ristningen har redan på 1600-talet varit otydlig och svårläst.

Inskrift (enligt B 213):

uikikr ... auk anuntr ᛁ ikifriþ - - suni ᛁ rai ... iftiʀ iarlʀ uk · ifteʀ · kal · faþur sin
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55

Vikingʀ ... ok Anundr, Ingifriðʀ syniʀ, ræistu æftiʀ ... ok æftiʀ Kal, faður sinn.

»Viking ... och Anund, Ingefrids söner, reste efter ... och efter Kal, sin fader.»

Till läsningen: Ristningen har tydligen redan på 1600-talet varit mycket svårläst. Detta framgår av de båda från varandra starkt avvikande läsningar, som finnas bevarade, Rhezelius' och Hadorphs. Av dessa är Hadorphs otvivelaktigt den riktigare. Rhezelius har missförstått

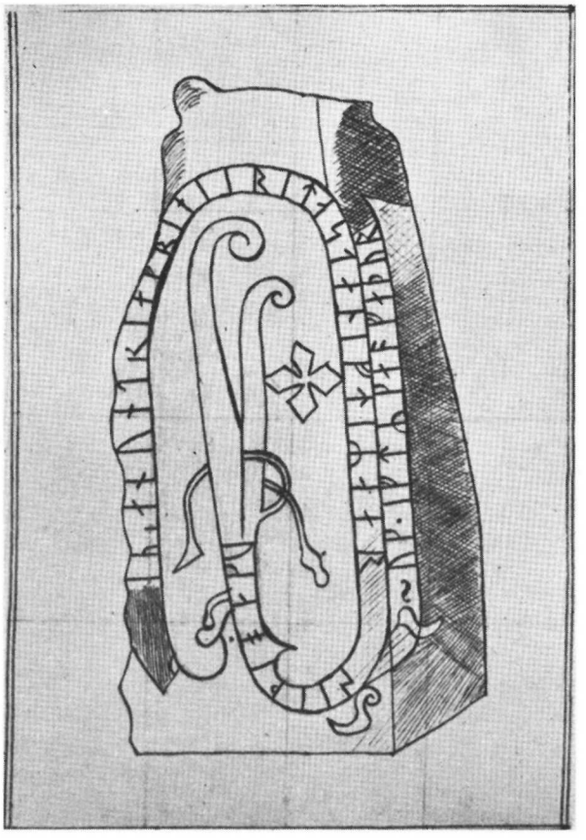

Fig. 242. U 498. Åby, Husby-Långhundra sn.
Efter teckning av Rhezelius.

Fig. 243. U 498. Åby, Husby-Långhundra sn.
Efter B 213.

vissa delar av ornamentiken och därigenom icke fått fatt i inskriftens början. Den nedre delen av runstenen synes ha varit särskilt svårt skadad.

Inskriften har varit anbragt i en slinga, som från stenens mitt böjt av åt vänster och sedan på vanligt sätt följt stenens ytterkonturer uppåt och nedåt på h. sidan. Stenens yta har på denna sida varit rundad, och inskriften fortsätter med runorna 42—56 i en rad utanför och t. h. om huvudslingan. Det sista ordet, 57—59 **sin**, står i en tredje rad på den h. kantsidan.

Rhezelius (F 1 2): **... ik ᛁ anuntr iarieii rita stan iftiʀ aar ... siiþionku ... uk · iftʀ kao faþur**. 1 **u** kommer att stå upp- och nedvänt i Rhezelius' läsriktning. Upp- och nedvänt är också 9 **k**. Det sista ordet **sin** fattas på teckningen. Rhezelius' läsning i F a 6 visar en del avvikelser: **ik ᛁ anuntr infrieu rita stan iftʀ aar ... siiþionku ... uk iftʀ kao faur sin**.

Om namnet *Vikingʀ* se Sö 282, om *Ingifriðr* U 114. Om ett mansnamn *Kall* se Sö 109 och U 102. Möjligen är 49—51 **kal** felristning för **karl**.

U 498 är möjligen ristad av samme man som U 494.

Husby-Långhundra sn.

R. Dybeck förtecknar i sin inskriftssamling 4 runstenar från Husby-Långhundra sn, nämligen U 494—497 (D 2 : 176—179). Han anmärker därjämte: »Husby socken är, eller rättare har varit, en af de minnesrikaste i Uppland. Utom mycket annat omtalas tre runstenar, hvilke i mannaminne funnits i församlingen, men nu äro förkomne.» Vad Dybeck åsyftar med dessa tre runstenar, som skulle ha funnits ännu »i mannaminne» men sedan förkommit, är något oklart. En kan givetvis ha

varit Åby-stenen, U 498. I *UFT* h. 4 (1875), s. 37 omtalas, att i *Ransakningarna* finnas nämnda flera fornminnen, som numera äro okända, bl. a. »vid Mälsta en lång runsten, vid Hunsgärde en runsten». I *Sverige. Geografisk, topografisk, statistisk beskrifning,* Bd 4 (1909), s. 650 säges om fornminnen i Husby-Långhundra sn bl. a. följande: »Liljegren nämner fem runstenar . . . En gammal anteckning från 1600-talet nämner dessutom en runsten vid Mälsta och en vid Hönsgärde.» Det är utan tvivel dessa uppgifter från *Ransakningarna,* som gå igen även hos Dybeck, ehuru påståendet, att runstenarna skulle ha funnits »i mannaminne» är oriktigt och vilseledande.

Vad som meddelas i *Ransakningarna* om »runstenar» i Husby-Långhundra sn, utöver vad som redan har anförts rörande Tibble-stenen (U 496) och Tibble-hällen (U 497), är följande:

»3. Brede widh Mählsta by och dess Humblegård finnes och en Långh Runesteen. [Hadorph har i marginalen antecknat: 'R. 1', d. v. s. en runsten.]

4. På Heinsgiärde backan finnes en Långh Runasteen, såsom een bordzskifwa men hwadh den betyder ähr okunnigt. [Hadorph i marginalen: 'R. 1.']»

Om bruket av ordet »runsten» i denna källa gäller vad som redan förut har anmärkts (s. 211); det betecknar resta stenar från forntiden i allmänhet, sålunda även bautastenar. Uppgifterna i *Ransakningarna* äro därför icke någon garanti för att vid Mälsta och Hönsgärde verkligen ha funnits stenar med runinskrift. Några sådana runstenar vid dessa platser äro icke kända från Peringskiölds, Dybecks och Brates samlingar, och de ha utan resultat eftersökts i senare tid.

499. Lilla Gottröra, Gottröra sn.

Litteratur: B 219, L 1625. Ransakningarna 1667—84; J. Hadorph, Resejournal 1682 (i Peringskiölds Monumenta 3); J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 21; UFT h. 4 (1875), s. 29.

Avbildning: P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 219).

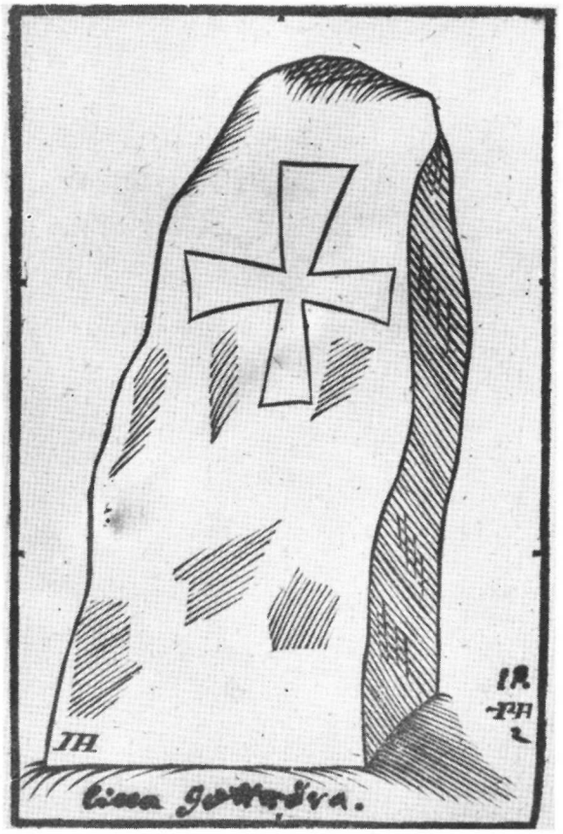

Fig. 244. U 499. Lilla Gottröra, Gottröra sn. Efter B 219.